



**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. J. J. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. kovo 15 d. Nr. 242-103

Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. J. J. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir ADB „Gjensidige“ (buvęs pavadinimas UAB DK „PZU Lietuva“) (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2015 m. gruodžio 11 d. pareiškėjas su draudiku sudarė įprastinę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kurią patvirtina tą pačią dieną išduotas draudimo liudijimas Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo liudijimas). Draudimo liudijime nurodyta, kad nuo 2015 m. gruodžio 19 d. iki 2016 m. gruodžio 18 d. yra apdrausta transporto priemonės „Audi 100“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), (toliau – automobilis) valdytojų civilinė atsakomybė.

2016 m. liepos 8 d. važiuodamas automobiliu pareiškėjas susidūrė su kita transporto priemone, o 2016 m. liepos 11 d. telefonu informavo draudiką apie eismo įvykį. Pareiškėjas paaiškino, kad policija atlieka tyrimą ir dar nėra žinoma, kurios eismo įvykyje dalyvavusios transporto priemonės vairuotojas yra kaltas dėl eismo įvykio. Draudiko atstovė pareiškėjui patarė į draudiką kreiptis tuomet, kai bus aišku, kas yra kaltas dėl eismo įvykio. Draudiko atstovė nurodė, kad paaiškėjus, kad dėl eismo įvykio yra kaltas pareiškėjas, jis turėtų apie tai pranešti draudikui. Jeigu pareiškėjas būtų pripažintas nukentėjusiuoju, dėl žalos atlyginimo jis turėtų kreiptis į eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę apdraudusį draudiką.

2016 m. spalio 11 d. pareiškėjas raštu kreipėsi į draudiką, prašydamas nuo 2016 m. liepos 8 d. nutraukti draudimo sutartį, nes eismo įvykyje automobilis buvo „nepataisomai sugadintas“. Pareiškėjas paaiškino, kad po eismo įvykio greitosios medicinos pagalbos automobiliu jis buvo nuvežtas į klinikas, o automobilis tyrėjos iniciatyva nugabentas į automobilių stovėjimo aikštelę, kurioje stovi „iki šiol“. Pareiškėjas draudiko taip pat prašė grąžinti draudimo įmokos likutį.

Nesulaukęs draudiko atsakymo, 2016 m. lapkričio 2 d. pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką. Nustatęs, kad pareiškėjas Lietuvos bankui nepateikė duomenų ar dokumentų, kurie leistų manyti, kad draudikui nepatenkinus 2016 m. spalio 11 d. pareiškėjo prašymo ir dėl to kilus ginčui su draudiku, pareiškėjas būtų kreipęsis į draudiką Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 10 punkte nustatyta tvarka, Lietuvos bankas atsisakė nagrinėti pareiškėjo ir draudiko ginčą ir pareiškėjo pretenziją persiuntė draudikui.

2016 m. lapkričio 29 d. pareiškėjas pateikė draudikui pakartotinį prašymą, kuriuo prašė atsakyti dėl draudimo sutarties nutraukimo ir pateikti 2016 m. liepos 11 d. pokalbio telefonu įrašą.

2016 m. gruodžio 8 d. raštu draudikas pareiškėją informavo, kad neturi duomenų, kad 2016 m. liepos 8 d. automobilis buvo išregistruotas, todėl neturi teisinio pagrindo draudimo sutartį nutraukti nuo ankstesnės datos, nei pateiktas pareiškėjo prašymas (2016 m. spalio 11 d.). Atsakyme draudikas pažymėjo, kad pareiškėjui buvo siūlyta draudimo sutartį nutraukti nuo 2016

m. spalio 12 d., tačiau pareiškėjui ši galimybė buvo nepriimtina. Draudikas taip pat paaiškino, kad norėdamas išklausti pokalbio įrašą pareiškėjas turėtų atvykti į draudiko klientų aptarnavimo departamentą.

Nesutikdamas su draudiko atsakymu pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką prašydamas ne teismo tvarka išnagrinėti kilusį ginčą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad su pareiškėjo reikalavimais nesutinka ir prašo juos atmesti. Draudikas Lietuvos bankui pateikė 2016 m. liepos 11 d. pareiškėjo ir draudiko atstovės pokalbio telefonu garso įrašą ir pažymėjo, kad tuomet pareiškėjas neprašė nutraukti draudimo sutarties ir apie draudimo sutarties nutraukimą nebuvo kalbėta. 2016 m. spalio 11 d., t. y. praėjus trims mėnesiams po eismo įvykio, pareiškėjas kreipėsi į draudiką prašydamas nutraukti draudimo sutartį nuo 2016 m. liepos 8 d. Draudikas nesutiko nutraukti sutartį atgaline data ir teigia siūlęs pareiškėjui draudimo sutartį nutraukti nuo prašymo pateikimo dienos, tačiau pareiškėjas su siūlymu nesutiko. Draudikas atkreipia dėmesį, kad prašydamas draudimo sutartį nutraukti atgaline data pareiškėjas prašo grąžinti draudimo įmokos dalį už laikotarpį, kuriuo draudimo sutartis galiojo ir draudimo apsauga buvo teikiama. Draudikas nurodo, kad, sistemiškai vertinant Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.1009 straipsnio ir Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPD įstatymas) 7 straipsnio ir 4 straipsnio 1 dalies nuostatas, matyti, kad nesant draudimo sutarties pažeidimo įprastinė transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis gali būti nutraukta dviem atvejais: 1) draudėjo vienašališku prašymu, apie tai raštu įspėjus draudiką ne mažiau kaip prieš 15 dienų iki numatomo draudimo sutarties nutraukimo dienos; 2) jeigu išnyksta draudimo rizika ir (arba) žūva draudimo objektas, o tai TPVCAPD įstatymo prasme yra siejama su transporto priemonės išregistravimu. Draudikas pažymi, kad jeigu draudėjas neketina naudoti transporto priemonės ilgiau kaip vieną mėnesį, jis gali kreiptis į draudiką dėl atleidimo nuo draudimo įmokų mokėjimo, kaip tai numatyta TPVCAPD įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje, tačiau šia teise draudėjas negali naudotis atgaline data. Draudiko vertinimu, priešingas teisės aktų nuostatų aiškinimas nebūtų suderinamas su TPVCAPD įstatymo tikslu užtikrinti tinkamą ir efektyvų transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo funkcionavimą. Minėta sistema siekiama derinti ir užtikrinti tiek transporto priemonių valdytojų, tiek visos visuomenės, trečiųjų asmenų, kurie gali nukentėti eismo įvykiuose, interesus. Draudikas atkreipia dėmesį, kad TPVCAPD įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas, kad transporto priemonė, kurios įprastinė buvimo vieta yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, būtų apdrausta transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu tol, kol ji yra įregistruota. Todėl draudikas yra įsitikinęs, kad neturi nei teisės, nei pareigos nutraukti draudimo sutartį atgaline data. Draudikas mano, kad atgaline data draudimo sutartis galėtų būti nutraukta tik išimtiniais atvejais, kai paaiškėja, kad transporto priemonė buvo įregistruota kitoje valstybėje arba buvo išregistruota. Iš VĮ „Regitra“ duomenų matyti, kad automobilis iki šiol nėra išregistruotas, todėl draudikas neturi pagrindo nutraukti draudimo sutartį nuo 2016 m. liepos 8 d.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, ginčas tarp šalių kyla dėl draudiko prievolės nutraukti draudimo sutartį nuo 2016 m. liepos 8 d. (eismo įvykio dienos), nors prašymą dėl draudimo sutarties nutraukimo pareiškėjas draudikui pateikė 2016 m. spalio 11 d.

Ginčo byloje nustatyta, kad 2017 m. liepos 8 d. įvyko eismo įvykis, kuriame buvo sugadintas automobilis. Įvertinus draudiko pateiktą 2017 m. liepos 11 d. pareiškėjo ir draudiko atstovės pokalbio telefonu įrašą nustatyta, kad tuomet pareiškėjas siekė informuoti draudiką apie

eismo įvykį, tačiau nesiteiravo dėl galimybės nutraukti draudimo sutartį arba atleisti pareiškėją nuo draudimo įmokų mokėjimo. Vėliau paaiškėjo, kad pareiškėjas minėtame įvykyje pripažintas nukentėjusiuoju, o administruojant žalą nustatyta, kad automobilį remontuoti ekonomiškai netikslinga, todėl jis laikytinas sunaikintu. Žalą administravusi AB „Lietuvos draudimas“ 2016 m. spalio 3 d. raštu pareiškėją informavo, kad, pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 27 straipsnio 6 dalį, nustatius, kad eismo įvykio metu nukentėjusiam trečiajam asmeniui transporto priemonę remontuoti ekonomiškai netikslinga, informacija apie šią transporto priemonę turi būti pateikta Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registru. Tokios transporto priemonės techninė apžiūra susisieki ministro arba jo įgaliotos institucijos nustatyta tvarka panaikinama ir ši transporto priemonė turi teisę sugrįžti į Lietuvos Respublikos viešąjį eismą tik po atkuriamojo remonto patvirtinus, kad ji yra tinkamai suremontuota ir yra žmonių sveikatai bei saugumui nepavojinga. Ši transporto priemonė vėl gali dalyvauti viešajame eisme tik nustatyta tvarka panaikinus draudimą dalyvauti viešajame eisme. 2016 m. spalio 11 d. pareiškėjas pateikė draudikui prašymą nutraukti draudimo sutartį nuo 2016 m. liepos 8 d. (eismo įvykio dienos), nes eismo įvykyje automobilis buvo nepataisomai sugadintas.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo teisinius pagrindus ir principus nustato TPVCAPD įstatymas. Draudimo sutarties nutraukimą ir pasibaigimą reglamentuojančio TPVCAPD įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „draudėjas turi teisę nutraukti įprastinę draudimo sutartį, apie tai raštu įspėjęs draudiką ne mažiau kaip prieš 15 dienų iki numatomo draudimo sutarties nutraukimo dienos. Šiuo atveju draudėjui gražinama sumokėta draudimo įmoka už likusį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, atskaičius sutarties sudarymo ir vykdymo administracines išlaidas. Jei reikalavimas nutraukti draudimo sutartį pagrįstas tuo, kad draudikas sutarties neįvykdo ar netinkamai įvykdo, ir jei tai yra esminis įprastinės draudimo sutarties pažeidimas, nustatomas atsižvelgiant į Civilinio kodekso 6.217 straipsnyje nurodytus atvejus, draudimo sutartis turi būti nutraukiama nuo draudėjo reikalavime nurodytos datos. Šiuo atveju draudėjui gražinama sumokėta draudimo įmoka už likusį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį.“ Įprastinė draudimo sutartis pasibaigia, jei transporto priemonė, kuri buvo apdrausta pagal įprastinę draudimo sutartį, įregistruojama kitoje valstybėje ir transporto priemonei išduodamas kitos valstybės valstybinis numerio ženklas. Draudimo sutartys pasibaigia taip pat CK ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo nustatytais pagrindais (TPVCAPD įstatymo 7 straipsnio 4 dalis).

Įvertinus pareiškėjo Lietuvos bankui pateiktus dokumentus ir rašytinius paaiškinimus darytina išvada, kad pareiškėjo kreipimasis į draudiką prašant nutraukti draudimo sutartį nėra siejamas su draudiko kalte, t. y. sutartį prašoma nutraukti ne dėl to, kad draudikas netinkamai vykdė draudimo sutartį. Kaip minėta, TPVCAPD įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje yra numatyta pareiškėjo, kaip draudėjo, teisė kreiptis į draudiką dėl draudimo sutarties nutraukimo, tačiau tokiu atveju pareiškėjas draudiką turėtų įspėti ne mažiau kaip prieš 15 dienų iki numatomo draudimo sutarties nutraukimo dienos. Tai reiškia, kad TPVCAPD įstatyme yra numatyta draudėjo teisė nutraukti draudimo sutartį ne vėliau kaip po 15 dienų nuo prašymo pateikimo draudikui dienos, tačiau nėra numatyta galimybė nutraukti sutartį ankstesne (atgaline) data.

Pažymėtina, kad CK 6.1009 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad draudimo sutartis taip pat gali būti nutraukta prieš joje nustatytą jos galiojimo terminą, jeigu po sutarties įsigaliojimo išnyko galimybės įvykti draudžiamajam įvykiui arba draudimo rizika išnyko dėl aplinkybių, nesusijusių su draudžiamuoju įvykiu (draudimo objektas žuvo dėl priežasčių, nesusijusių su draudžiamuoju įvykiu ir kt.). Kadangi TPVCAPD įstatymas yra specialusis CK atžvilgiu, sutiktina su draudiko argumentais, kad CK 6.1009 straipsnio nuostatos ginčo atveju aiškintinos neatsiejamai nuo TPVCAPD įstatymo nuostatų ir tikslų.

TPVCAPD įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Lietuvos Respublikos teritorijoje naudojamos transporto priemonės privalo būti apdraustos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu. Transporto priemonė, kurios įprastinė buvimo vieta yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, privalo būti apdrausta transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu tol, kol ji yra įregistruota.“ Tai reiškia, kad TPVCAPD

įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė transporto priemones apdrausti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu yra siejama su transporto priemonės įregistravimu, t. y. transporto priemonės savininko prievolė drausti transporto priemonę egzistuoja tol, kol transporto priemonė yra įregistruota. Todėl, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tikslą suteikti apsaugą nukentėjusiems tretiesiems asmenims (dėl padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė) ir į transporto priemonių savininkų prievolę drausti transporto priemones tol, kol jos yra įregistruotos (TPVCAPD įstatymo 3 straipsnio 1 dalis, 4 straipsnio 1 ir 2 dalys), darytina išvada, kad galimybės įvykti draudžiamajam įvykiui ir (arba) draudimo rizika CK 6.1009 straipsnio 1 dalies prasme išnykta tuomet, kai transporto priemonė teisės aktų nustatyta tvarka yra išregistruojama.

Tačiau ginčo byloje nėra duomenų, kad automobilis būtų išregistruotas. Pažymėtina, kad tiek iš draudiko, tiek ir iš paties pareiškėjo pateiktų VĮ „Regitra“ duomenų matyti, kad vadovaujantis Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo nuostatomis yra sustabdytas leidimas automobiliui dalyvauti viešajame eisme. Kaip VĮ „Regitra“ yra informavusi pareiškėją, „leidimas sustabdytas negavus duomenų <...> kad atlikta (galioja) transporto priemonės privalomoji techninė apžiūra <...> Iki 2017 m. balandžio 4 d. neatlikus privalomosios techninės apžiūros ar nepareiškus pageidavimo sustabdyti leidimą, transporto priemonė bus išregistruota.“ Kaip minėta, pareiga transporto priemonę apdrausti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu yra siejama su transporto priemonės įregistravimu, o ne su transporto priemonės privalomos techninės apžiūros galiojimu ir (arba) leidimu transporto priemonei dalyvauti viešajame eisme. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju nėra pagrindo teigti, kad draudimo sutartis eismo įvykio dieną (2016 m. liepos 8 d.) turėjo pasibaigti išnykus draudimo rizikai.

Įvertinus minėtas aplinkybes manytina, kad pagal 2016 m. spalio 11 d. pareiškėjo pateiktą prašymą draudikas neturėjo prievolės draudimo sutartį nutraukti nuo pareiškėjo pageidautos datos – 2016 m. liepos 8 d. Lietuvos bankas neturi teisinio pagrindo rekomenduoti draudikui nutraukti draudimo sutartį pareiškėjo pageidaujamosiomis sąlygomis, todėl pareiškėjo reikalavimai yra atmestini.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo V. J. J. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius